

Trepitjar brases fugint del foc

Andreu Sotorra

Pau Joan Hernández. «Els que caminen pel foc». Il·lustracions de Miguel Gallardo. Citació de Xavier Antich. Col·lecció La Meva Arcàdia. Editorial Arcàdia. Barcelona, 2016. Pàgs. 122. A partir de 12 anys.

A manera que he anat avançant en la lectura d'aquesta novel·la de Pau Joan Hernández (Barcelona, 1967), em feia l'efecte que l'autor recorria poc o molt a la seva memòria personal. Altrament,

¿de què li havia de venir, a ell, iniciar la novel·la en un recorregut que des de Catalunya el porta a les terres de Sòria i, a més, s'hi repassa bé quan fa la descripció del paisatge, d'algunes poblacions de la ruta i de les seves característiques històriques i culturals? La resposta és clara: l'origen, per part dels avis, de Pau Joan Hernández és de Berlanga del Duero, província de Sòria, a cavall de la Serralada Ibèrica i la Meseta, a tocar de les aigües de l'alt Duero, província adscrita a la Comunidad espanyola de Castella i Lleó.

L'autor, doncs, aprofita aquesta relació personal per repescar, entre altres dades d'interès per al viatger, una de les festes de cultura popular, catalogada d'interès etnogràfic, de la localitat de San Pedro Manrique, la de la nit de Sant Joan, quan té lloc la celebració del «Paso del fuego», que consisteix en què els pobletans voluntaris —a vegades per complir amb una promesa— travessen amb els peus nus les brases roents d'una foguera que prèviament s'ha preparat fins a fer-ne una catifa infernal i, a més, en el seu passeig sobre el braser traginen a coll una de les anomenades «móndidas», les noies abillades amb un dels vestits típics de la regió. L'acte té lloc davant l'ermita de la Mare de Déu de la Peña en una tradició reciclada que segurament prové de les festes paganes.

La novel·la «Els que caminen pel foc» es tanca amb la descripció d'aquesta festa. Abans, l'autor ha fusionat la clàssica aventura d'una colla d'estiu —amb coves, espeleologia improvisada i descoberta de misteri— amb el conflicte personal d'un dels protagonistes que porta al damunt l'experiència de conviure amb una àvia afectada de demència senil, amb el trauma de les agressions de la bona dona als qui sempre havia estimat. És aquest jove protagonista el que s'ha d'alliberar de la «Por» que porta al damunt, aconseguint superar les dificultats del repte de l'aventura d'estiu —és a dir trepitjant metafòricament les brases fugint del foc com els voluntaris del «Paso del fuego»— i entendre finalment que la seva àvia és la més afectada per la mateixa «Por» que ell pateix.

La lectura de la trama de la novel·la «Els que caminen pel foc» se segueix bé, tot i que cal advertir als presumptes lectors, els més joves sobretot, que es poden sentir una mica desconcertats abans que no entrin en l'aventura del relat pròpiament dita. Per això, aquesta és una novel·la que sí que pot atraure els lectors joves, però que és d'aquelles que té afegida la trampa que pot interessar també els adults.

La novel·la compta amb els dibuixos de Miguel Gallardo (Lleida, 1955), petites pessigades que apareixen en algunes de les

pàgines sense voluntat de ser làmines completes sinó, amb l'estil de registre de còmic de l'autor —que és precisament l'autor del cartell de La Mercè 2016— i que ha tingut una felicitat repercussió en els últims anys amb els seus dos llibres gràfics sobre la seva filla Maria, «María y yo» i «María cumple 20 años».

Pau Joan Hernández, traductor amb un intens currículum, i autor també d'una llarga nòmina de títols des de la seva primera publicació als 18 anys («Tot et serà pres», Empúries, 1986), combina actualment la seva feina literària amb la de professor de la facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i és l'autor català viu més jove que compta amb una sala amb el seu nom en una biblioteca pública, la de la població de Bigues i Riells on resideix de fa anys. Malgrat el que els malpensats puguin especular, a canvi de batejar la sala amb el seu nom, ni l'ajuntament de Bigues i Riells ni ningú no el van obligar a trepitjar amb els peus nus les brases del «Paso del fuego».

Vídeo d'interès

(per visionar-lo, cal descarregar abans el PDF de la crítica):

Reportatge sobre la festa de cultura popular «Paso del fuego»:

<https://youtu.be/Shq1Z1sNcmY>
